

College van Bestuur

Nieuw Eyckholt 300, 6419 DJ Heerlen
Postbus 550, 6400 AN Heerlen

Telefoon +31 (0)45 400 60 60
info@zuyd.nl, www.zuyd.nl

Plaats	Datum	Onderwerp
Heerlen	28.06.2024	Reactie op AMvB en ministeriële regeling voor de TAO

In het algemeen sluit Zuyd Hogeschool aan bij de reactie die de Vereniging Hogescholen heeft ingediend. Wij hebben nog een aantal aanvullende en specifieke (regionale) aandachtspunten:

- Op de eerste plaats constateren we dat in de voorliggende concept AMvB wordt voorbijgegaan aan de samenhang met het actuele beleid van 'Elke Regio Telt!' en het feit dat internationale instroom en anderstalige opleidingen nodig zijn voor versterking van de brede welvaart, economie en arbeidsmarkt in de regio. Dit geldt in het bijzonder voor grensregio's waar sprake is van tekorten op de arbeidsmarkt en demografische krimp. In deze regio's zou bij de criteria voor de Toets Anderstalige Opleiding (hierna TAO) moeten worden meegewogen welke behoefte in de regio bestaat om de onderwijsinfrastructuur te versterken en de brede welvaart te vergroten. Een hechte regionale samenwerking van het hbo met het mbo en het wo in de onderwijsketen/waaier heeft daarbij een onmiskenbare meerwaarde. Bij de beoordeling van de doelmatigheid van anderstalig onderwijs zou daarom ook rekening moeten worden gehouden met aansluiting van de hbo-bachelor op Engelstalige wo-masteropleidingen. Voor de doorstroom op een anderstalige wo-master in de regio (vrijgesteld van de TAO) is het in voorkomende gevallen noodzakelijk om anderstalig onderwijs aan te bieden binnen de hbo-bachelor (voor Zuyd Hogeschool betreft dit de aansluiting van bacheloropleidingen op Engelstalige masteropleidingen van de Universiteit Maastricht).
- Op zich beschouwt Zuyd Hogeschool de ligging van een anderstalige opleiding of een anderstalig traject in een krimp- of grensregio als een objectief, logisch en goed te onderbouwen uitzonderingsgrond voor de TAO. Maar in de voorliggende versie van de AMvB en de nota van toelichting wordt onzes inziens nog te weinig rekening gehouden met de specifieke regionale omstandigheden in een grens- en krimpregio zoals Zuid-Limburg (gelegen in het hart van de Euregio Maas-Rijn). Ter onderbouwing van een uitzondering op de TAO zou - naast de vestiging binnen 25 km van de landsgrenzen – nadrukkelijk meegewogen moeten worden dat in grensregio's sprake is van een natuurlijk grensoverschrijdend verkeer van goederen, diensten en personen (en dus ook van studenten), met een aantoonbare impact op de regionale economie en

Datum	Onderwerp
28.06.2024	Reactie op AMvB en ministeriële regeling voor de TAO

arbeidsmarkt. In de Euregio Maas-Rijn is sprake van een grensoverschrijdende Euregionale arbeidsmarkt en kennisinfrastructuur. Om te kunnen voldoen aan de vraag van de arbeidsmarkt, is anderstalig onderwijs en de instroom van internationale studenten noodzakelijk, ook vanwege de teruglopende aanmeldingen. Als die mogelijkheid beperkt wordt, dreigen opleidingen die de (Eu)regionale arbeidsmarkt bedienen om te vallen.

- Ten aanzien van de bewijslast voor de behoefte van de regionale arbeidsmarkt, wordt in de nota van toelichting verwezen naar dashboards zoals de ROA- en UWV-arbeidsmarktdata. Gezien de regionale uitdagingen achten wij het niet wenselijk dat in het betreffende criterium vooral wordt gestuurd op arbeidsmarktinformatie die de huidige situatie weerspiegelt en daarmee als sturingsinstrument de ongewenste status quo bestendigt. Bovendien wordt opgemerkt dat het in grensregio's vooralsnog niet mogelijk is om aan te tonen dat er sprake is van een 'structureel uitzonderlijk groot' arbeidsmarkttekort (zoals genoemd in artikel 6.16 van de AMvB). De beschikbare data in bovengenoemde dashboards zijn immers gericht zijn op bestaande (Nederlandse) arbeidsmarktregio's en geven daardoor voor grensregio's een onvolledig en vertekend beeld. Voor de regio Zuid-Limburg strekt de (Eu)regionale arbeidsmarkt zich uit tot het Duitse en Vlaamse grensgebied, maar ook delen van Wallonië en het Duitstalige gebied in Oost-België. We vragen de Minister dan ook om in de AMvB meer ruimte te bieden voor deze specifieke Euregionale context.
- We benadrukken nogmaals dat de instroom van internationale studenten in het hbo en ook bij Zuyd Hogeschool nog geen 10% bedraagt van de totale studentenpopulatie. Dit percentage is al jaren stabiel gebleven en zal ook de komende jaren niet verder stijgen. Er is dus absoluut geen sprake van een onbeheersbare instroom van internationale studenten in het hbo, ook niet in onze regio. Van de bijna 10% internationale studenten bij Zuyd Hogeschool is het merendeel afkomstig uit onze buurlanden België en Duitsland. In veel gevallen betreft het Nederlandse studenten die over de grens wonen en Belgische en Duitse studenten die heen en weer pendelen om een Nederlands- of anderstalige hbo-opleiding te volgen, waardoor ze tijdens hun studie geen druk op de regionale woningmarkt leggen.
- In februari 2024 zijn in VH-verband door de hbo-instellingen vergaande en bindende afspraken gemaakt over zelfregie op de werving en instroom van internationale studenten, inclusief een *cap* op de anderstalige heo-opleidingen en een strakke sturing op het clusterwijs indienen van aanvragen voor nieuwe anderstalige opleidingen. Deze afspraken zullen ervoor zorgen dat er ook in de toekomst geen sprake zal zijn van een hogere instroom van internationale studenten in het hbo. In dat licht bezien vragen wij (aansluitend bij het advies van de Raad van State) ontheffing van de TAO of een lichtere vorm van toetsing voor bestaande anderstalige hbo-opleidingen, die hun bestaansrecht al ruimschoots hebben aangetoond via een macrodoelmatigheidstoets, een toets nieuwe opleiding, (soms ook internationale) accreditatie en regelmatige visitaties. Het opnieuw toetsen van de doelmatigheid van het gebruik van een andere onderwijstaal bij bestaande, evident internationale opleidingen zoals Beeldende Kunsten, Muziek, European Studies, Hotel Management en International Business achten wij disproportioneel en onnodig belastend voor de instellingen en de CDHO als toetsende instantie. Deze opleidingen voldoen immers per definitie aan het criterium 'internationale positionering' zoals beschreven in artikel

6.18 van de AMvB. Dat blijkt uit landelijk vastgestelde opleidingsprofielen, *international classrooms*, samenwerking met partnerinstellingen in en buiten Europa, internationale stages en een internationaal werkveld in eigen land en/of het buitenland. Daarnaast wordt het belang van anderstalig onderwijsaanbod voor Nederlandse studenten die worden opgeleid voor een internationale arbeidsmarkt (ook in eigen land of regio) onvoldoende belicht in de Wib en de thans voorliggende AMvB en ministeriële regeling.

- In artikel 6f van de ministeriële regeling worden opleidingen die gericht zijn op het verwerven, doorgronden of doceren van een doeltaal terecht vrijgesteld van de TAO. Hetzelfde geldt voor *joint programmes* met buitenlandse instellingen. In de nota van toelichting bij de regeling wordt hiervoor verwezen naar artikel 7.3 c van de WHW, met daarbij een expliciete vermelding dat de uitzondering alleen geldt voor *joint programmes* die als zodanig geaccrediteerd zijn door de NVAO. Wij wijzen de Minister erop dat in artikel 7.3 c derde lid ook de *double of multiple degree* programma's worden genoemd: 'Indien een gezamenlijke opleiding of een gezamenlijke afstudeerrichting mede door een buitenlandse instelling voor hoger onderwijs wordt verzorgd, kan daaraan een gezamenlijke graad of kunnen daaraan twee of meer afzonderlijke graden worden verbonden, afhankelijk van het aantal daarbij betrokken instellingen voor hoger onderwijs'. Wij verzoeken de Minister daarom om ook anderstalige opleidingen met *double of multiple degree* programma's in samenwerking met buitenlandse partnerinstellingen uit te zonderen van de TAO.
- In paragraaf 4.6.1 van de nota van toelichting bij de AMvB wordt de toetsing van anderstalige opleidingen mede gebaseerd op het 'geheel van voorzieningen' in Nederland, waarbij 'elke opleiding, landelijk bezien, aan minstens één instelling (ook) Nederlandstalig wordt aangeboden'. Omdat evident internationale opleidingen zoals International Business gezien het doel en de aard van de opleiding niet in het Nederlands kunnen worden aangeboden, vragen wij de Minister om hierbij niet uit te gaan van exact dezelfde opleiding, maar van 'verwant Nederlandstalig aanbod' (in dit geval bijvoorbeeld zou het gaan om verwante Nederlandstalige opleidingen zoals Business Studies).
- Alles overziend, geldt dat de criteria voor uitzonderingsgronden voor de TAO te rigide geformuleerd zijn en onvoldoende rekening houden met specifieke regionale omstandigheden en de strakke bindende afspraken die in het hbo zijn gemaakt over zelfregie. Het verzamelen van bewijslast veroorzaakt een zeer tijdrovende en belastende exercitie voor instellingen en de CDHO, die de werkdruk verhoogt en ten koste gaat van het primaire onderwijsproces. Wij vragen de Minister daarom om ontheffing van de TAO of een lichtere vorm van toetsing voor bestaande anderstalige hbo-opleidingen en verruiming van de criteria in de AMvB. Specifiek vragen we de Minister om de eisen die gesteld worden in de toelichting met betrekking tot de criteria in artikel 6.15 en 6.16 van de AMvB minder strak te formuleren en de voorwaarden in die artikelen afzonderlijk van elkaar te beoordelen en niet in onderlinge samenhang. Elk van die voorwaarden op zich vereist namelijk afdoende onderbouwing van de doelmatigheid van een anderstalige opleiding en impliceert al een substantiële verplichting richting verantwoording en beheersing van het anderstalig aanbod.

Namens het College van Bestuur van Zuyd Hogeschool,

drs. A. Postema
Voorzitter